

UJPEST

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. WÁRADY PÁL.

Főmunkatárs: FEINER LÁSZLÓ.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . 6 K. | Negyedévre 1.50 K.
Félévre . . . . 3 „ | Egyes száma 10 fill.

Megjelenik vasárnaponként.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

TAVASZ-UTCA I. SZÁM.

Telefon: 72-25.

Nemzeti munka.

Az idők járása megszülte azt, mit mi már régen megmondottunk, amit előre megjósoltak azok, kiket nem tudtak a lidércfények pillanatnyi demenciákba ejteni. A koalíció legiói szerteüzettek. Városunkban is néma tespedés után az új éra szövetségük gyulnak fel és annyi tétlenség után, a nemzet és e város hivatott vezéreitől indítva, indul meg városunkban a nemzeti munka napszámosságainak harca és alakul meg Budapesten a magyar városok pártja.

Mily forгатaga az időknek. Önállóan és józanon gondolkodni és tenni akarunk, kirántva ezt az agyonpusztított országot abból a tespedésből, ahová jutott.

Városi politikánkban is változást jelentenek ezek a tények, mert sajnos, a mult rezsím kleonizmusa odajuttatta e várost, hogy hajdani községi képviselő-testülete magasabb nívón állott, mint jelen város korában. A folytonos liquidálások, a személyek kultusa elvette mindazon tények hatását, melyet dr. Ugrónak pártja befolyása alatt meg kellett, tekintélye és egyénisége rovására tennie.

A polgármesteri szék, hasonló sella curulis consuli székéhez és amint Rómában mondá Curtius Flavius consul a Catilina pártiaknak midőn hozzá jövének, hogy

segítsen nekik feldulni a város békéjét „non verba sed facta aspicio“, „nem szavaitokat, de tetteiteket tekintem“, fel kellene e város polgármesterének is hagnia, a volt nagy szavu, nagy ígérétéű párt istápolásával és e város érdekében, amint ő állítja „városáért“ egyesítenie és vezetnie kellene e polgárságot abban az irányban, amelyet lakossága óhajt. Dr. Bárczy polgármester példája kellene, hogy előtte álljon, ki most beáll a nemzeti munka első napszámosságának és minden politikai tusa fölött kiáll küzdeni az első köze, a főváros érdekében.

A nemzet kijózanodása elsőpri mindazt, ki utjába áll, ma nem évszámok elvei választanak el, hanem dolgozni akarunk ékek nélkül sziveinkben, dolgoz, felgyürt kézzel, azzal a pihent erővel, melyet tétlenségünkben szerztünk.

Igen, óhajtjuk, hogy alakuljon meg a nemzeti munka pártja és ez mellé szervezkedjék erős phalanca a városi párt. Mely hivatva van ellenőrizni és reserválni mindazokat, akik az ország házában a nép bizalmának letéteményesei.

Nem tagadhajuk meg, hogy dr. Ugró egyénisége értékes e városnak, mert annak fejlesztése

körül nagy terveket vitt dülőre, de ha dr. Ugró igazán akar városának használni, ezt akkor fogja tenni, ha összhangot keres e város lakóssainak érzelmeivel.

A városok pártjának programja a legradikálisabb és legszabadelvébb program, hibe a választójog legszélesebb mérvű kiterjesztésének és hibe a polgári fejlődésnek, de ellensége a klerikalizmusnak, a városok érdekeit helyezi szemben a nagybirtokosság és papság göggyének.

Ez a jövő, mi volt a mult — nem fejtegetjük, mert a halottakról ha jót nem, rosszat nem szabad mondani. De ez az érzés él polgáraink szivében, melybe lelket csak a jövő munkája ad. E város lakossága ma már érzi ennek szükségét és polgármesterének meg kell hallania és értenie azt, mert e város lakossága és nem egy párt helyezte őt a polgármesteri székbe. (W.)

Közgyűlés.

— 1910 március 2. —

Dr. Ugró Gyula polgármestersége alatt az első közgyűlés volt ez, melyen egyetlen felszólamlás sem történt.

Diamant bácsi a tárgysorozat 10-ik pontja ismertetésénél majd hogy el nem rontotta az örömet és már félig szólásra emelkedett, azonban a szokásos „elfogad

alapított

1872.

Telefon:

95—21.

Nasser Testvérek, ékszeráruháza

Ujpest, Arpád-ut 34. szám.

Modern ékszerek legnagyobb választékban olcsó és finom kivitelben

Lapunk mai száma 8 oldal.

„juk“ elhangzott és Diamant bácsi „kiesett az időből“.

A közgyűlés lefolyása röviden a következő volt:

Tárgysorozat előtt előadja elnöklő polgármester, hogy a vízvezeték érdekében a próbafurások a népszíngeten már folynak. A szűrő réteg 12 mtr, a víz minősége kifogástalan és mennyiségre nézve 3 ily várost, mint Ujpest el tudnánk látni vízzel!

Előadja továbbá, hogy a Viola-utcai iskola építése, mely már majdnem kész is, illetékes helyen jóváhagyatott.

A tárgysorozat 1., 2. pontjának tárgyalása — nem lévén elegendő képviselő jelen — március 23-ára halasztatott.

A már ismertetett többi pontot a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Dynastiák.

Ujpest társadalmi- és politikai életében az irányadók, a dynastiák. Csodálatos, mert nincsen régi története, de azért vannak és voltak egyes 30—40 éve letelepedett familiák, kik még abból a régi jó világból, amikor még Ujpesten keresni lehetett, letelepedtek, szorgalom, jó viszonyok és „non olet“ ügyletek által gazdagodtak. Ha egyiknek jól ment dolga, melléje telepedett atyafisága, házasságok révén kerültek sógorságba, komaságba. Mikor már meglépesedtek hát gründoltak gyárat, üzletet, bankot. A bank már hatalmi sphaerákba vitt. A váltók rózsaláncai, a váltóláz pozíciót adott. A banko-

kat aztán a dynasták kihasználta politikai érvényesülésre, pozíciók elnyerésére. Ezek társadalmi symptomák, egyik banknak ez évi közgyűlésén szokatlan viharok törtek ki. Mi e viharokat a bank belső ügyeinek tartjuk, átsiklani azonban nem tudunk könnyedén rajta, mert azon olyan jelenségek tűntek fel, melyek aktuálisnak teszik politikai szempontból és különösen város és más politikai szempontból is.

Azt hisszük, minden olvasónk megérti, hogy az Ujpestvidéki takarékpénztár ügyéről van szó. Csak nüanszaiban érintettük e kérdést, mely vizsgálat tárgya volt. Az 1910 március 1-ei közgyűlésen a városi közvélemény oly alakban nyilvánult meg, melynek kihatásai is lesznek.

Ütközözpont létesül nem egy család keretében, nem egy bank keretében, hanem ütközlet volt ez a mult rezsím és a jövő emberei között.

A Héderváry-dynastia bukott ki a bankból. Sok előzménye és sok háttere van ennek az ügynek. Kezdődött Zsoldos János reaktiválásával, amint mondják ez volt feltétele annak, hogy dr. Héderváry Hugó Zsoldos részvényeit felhasználhatja. Való az, hogy dr. Héderváry Lehel járt fenn a belügyminiszteriumban, de ott nem ígérték ezt meg. Ekkor dr. Héderváry Hugó ezen feltétel elesése dacára is felakarta használni a Zsoldos János részvényeit. Felakarta pedig használni akként, hogy dr. Kis Sándort kibuktassák az ügyészi állásból, dr. Kis Sándor ekkor megvette Zsoldos részvényeit, amelyek időközben bírói letétbe kerültek, melyeket a bíróság dr. Kis Sándor részére azután kiadott. A bank közgyűlésén így azokat

a Héderváry-párt nem használhatta fel, strohmannjai által, mi ellen dr. Nádas Bertalan óvást emelt. A választás eredménye az lett, hogy a Héderváryak teljesen kibuktak a bank igazgatóságából, melynek alapítása nevükhöz fűződik és győztesen került be a Kis-Zsoldos-Lövy-párt. Tény az, hogy a mult rezsím volt utolsó országos- és községi választásokon a Héderváryoknak a függetlenségi táborba való betérésével nyerte meg Ujpest nagy anyagi- és erkölcsi tőkével rendelkező zsidóságát.

Az idők jele új csillagot hozott fel és a dynastia összeköttetései, tekintélye, sulya elvesztette pouderalis képességét és a zsidóság, mely eldönti nálunk az uralmat, más irányba tért. Nem irányul ezen kijelentésünk a Héderváryak ellen, a bank- és család-ügye magán- és üzleti-ügy, de látunk ebben egy olyan tény, mely előfénye mindazoknak, amik történni fognak a közel jövőben, kijózanodás ez és ez a kijózanodás lesz mértéke a jövőben történőknek.

Esküdtszéki drámák.

Jogásznak lehetetlen úgy nem éreznie, hogy a vaskényszerű paragrafust Szegezen egy kicsit megalázták. Az a tömeg, mely a Tisza-szálló előtt Haverda Mariskát éljenezte, hallani akarta, meghallgatta, megtapsolta, nemcsak a fölmentett vádlott asszonyt ünnepelte, hanem valamilyen groteszk manifesztacióban győzelmi tort ült a felsült törvény fölött. A

AZ „UJPEST“ EREDETI TÁRCÁJA.

A NÉGYES.

Irta: Havas Sándor.

A kis Pártos Loló az idén jár második éve tánciskolába. Nem is azért megy az idén ismét, mintha bizony nem tudna táncolni. Sőt. Éppen azért, mert pompásan táncol. Nem azért csinálja előlről a lépéseket, mintha talán azt nem tudná, hanem éppen azért, hogy tőle tanuljanak, hogy róla vegyenek példát, hogy ő legyen a mintakép, hogy ő álljon az érdeklődés középpontjában, őt figyelje mindenki.

Kedves olvasóim most bizonyonnyal elítélik a kis Lolót és azt mondják: óh mily önző, óh mily hiu. Pedig higgyék meg, hogy nincs igazuk, ha így gondolkoznak az aranyos kis Lolóról. Nincs, mert — amint hallottam — ő a világ legszimpatikusabb, legkedvesebb, legközvetlenebb kis lánya.

És elvégre is manapság nem élünk

meg az altruizmusból. Mindnyájan egoisták vagyunk. És ha bennünk férfiakban 4 grammnyi az önzés, akkor a nőkben a megengedett mennyiség 12 gram. No és ennél több igazán nincs a kis Lolóban.

Tehát — mondom — a kis Loló legkevésbé sem méltó az elítélésre. Ő igen okos kis lány, aki megtett mindent a maga művelése érdekében. Elvégezte a négy polgári iskolát, járt az ipariskolába. Megtanult varrni és — no ezt el ne feledjük — még az a jó tulajdonsága is meg volt, hogy kedvelte a regényeket. Marlinál is jobban szerette Jókait. Imádtá. S különösen tetszett neki az „Arany ember“, már csak azért is, mert valami bókoló és hizelgő — fiatalember örökösen Noémínak nevezte őt.

Tanult szépet, nemeset, de nem mulasztotta el a hasznosat sem.

Mi a tánciskolában találkozunk vele.

Azt előre is konstátálom, hogy Loló kisasszony elég nagy udvart hozott magával és nem kellett rettegnie az esetleges „petrezselyem árulástól“, Hát bizony ezt az iskola kedves és irigykedő hölgyei

nem a legnagyobb örömmel látták, de végre is beletörődtek a változatlanságba.

Tehát Loló bevonult — ha jól tudom — fehér prinsesse ruhában a táncterem parketjére.

Itt áll előttünk.

Igazi francia alak. Sovány, szikár termet, mely azonnal jellegzetessé teszi. Tojásdad arca két oldalt rózsaszínű, mint a drága porcellán babaké. Barna haja oldalt elválasztva félig letakarja az antik homlokot. Kedves orr és végtelenül bájos száj. Ajkai pirosak, mint a meggy, melyek közül vakítóan kacintgatnak ki a hófehér fogak.

Szeme a legérdekesebb. Valami barnás és zöldes szín keveréke. Olyanok ezek a szemek, mint a tenger tükre. Hiv, vonz, csalogat magához, míg végre az ember beléje szédül. Ezer szirén int belőle és ezer nimfa ragad magával.

Csak egy fiatalember ült a táncterem egy elrejtett zugában, mikor Loló bejött. Hervay Sándor volt. Szinte meghökken, mikor Lolót megpillantotta.

— Folyt. köv. —

ACZÉL BÉLA

Törvényszékiileg bejegyzett cég

bankképviselte, ingatlanforgalmi, kereskedelmi- és biztosítási irodája

Ujpesten, István-tér, („Angyal“ gyógyszertár fölött.)

I. Kölcsön osztály. Folyósított: Jelzálog (amortizációs) és építkezési kölcsönöket I. II. és III. helyi bekebelezés mellett, váltó, személyi, tárcahitel, heti törlesztéses és tisztviselői kölcsönöket értékpapír fedezet vagy kezesség mellett. Elfogadja régi kölcsönöknek előnyös konvertálását és mindennemű pénzügyi műveletnek gyors és szakszerű lebonyolítását.

II. Ingatlan forgalmi osztály: Közvetítési földbirtokok, házak, telkek és egyéb ingatlanok vételét és eladását, vállalja azoknak gyümölcsöző kezelését.

III. Biztosítási osztály: Az Adria Biztosító Társaság, Déli Jég és Viszontbiztosító Társaság, és a Nemzetközi baleset ellen Biztosító Részvénytársaság kerületi főügynöksége Ujpest, Rákospalota, Főth, Mogyoród- és Dunakesz területére. — Köt biztosításokat: az ember életére, járadék, kiházasítási és gyermekbiztosításokat, tüzkár, jég, baleset, betörés, tüveg, szavatossági, gazdasági és gyári biztosításokat. :: Ügynökök felvételnek. ::

TELEFON 83-61.

törvény fogta, faggatta, vallatta, esztendeje a három vádlottat, a törvény nyitogatta előttük hosszú évekre a börtöncella ajtót. Azonban a törvényt, a tiltó parancsot, hogy „ne ölj!” az esküdtek verdiktjében felfüggesztette egy magasabb rangú vető. És a tömeg attól a vetőtől mámorosodott meg, ezt a felfüggesztést ünnepelte különös lelki exaltációval.

Mi ez? Jogász számára érthetetlen, sőt megrovásra méltó jelenség. A jogász megérti, hogy Haverda Mariska s különösen Vojtha Antal elítéléséhez nem talált elegendő bizonyítékot a skrupulizáló lelki ismeretesség. Ez az aggodalmas körülmény összefügg a tételes joggal, sőt föltétele a helyes alkalmazásnak. De Jánossy? Jánossy beismerte, hogy őlt, a gyilkosság motivumai nem indokolták az erős felindulást, az orvosszakértők véleménye a korlátolt beszámíthatóság és pszichikai terheltség megállapításával is csak nyomós enyhítő körülményeket adott a számára. Ilyen előzmények után hogyan mondhatta ki rája az esküdtszék verdiktje a „nem bűnös”?

Tisztán jogászai szempontokkal bajos volna ezt megmagyarázni, aminthogy tisztán jogászai észszel általában nem lehet megadni az esküdtszék intézmény lélektanát és természetrajzát. Nem szabad elfelejteni, hogy az esküdtszék padján nem tizenkét objektivitásra trenirozott jogtudós ül, hanem tizenkét laikus ember. Tizenkét szemét fülét, szívét, itéletét szubjektív hajlamai szerint használó személyiség. Tizenkét szabó, suszter, földmivelő, aki a sok napos tárgyalás alatt nem azt teszi, hogy hideg tárgyilagossággal összeadja a mentő és a terhelő körülményeket, hogy azután a verdiktben megcsinálja az egésznek az egyenlegét. Esküdt és objektív bíró közt ez a mélyreható különbség: az objektív bíró minden mozzanat fölött itél, a végső rezultatum a folytonos logikai folyamat sok apró összetevőjének az eredője, míg az esküdt gyakorlatlan is, pallérozatlan is ahhoz, hogy megfussa a logikai következtetéseknek ezt a fárasztó utvesztőjét. Az esküdt egyszerűen átengedi magát a hangulatoknak, a vádlottak számára kedvező és kedvezőtlen hangulatok váltakoznak s a verdikt ilyen érzelmi összetevőknek a végső eredménye.

Az esküdt így nem annyira a pulpitu-szon ülő bírákkal, mint inkább a karzaton szorongó közönséggel tart közösséget. Azzal a közönséggel, mely úgy jön az esküdtszék terembe, mint a színházba: izgalmat, meghatódást, fölháborodást, drámai fordulatot keresni. A pattogó dialógok, a patetikus dikciók amugy is mutatnak némi formai közösséget a színpaddal. S azt hiszem, éppen ezért az esküdtszék lélektanát könnyebb meg-

találni a dramaturgiai szabályok fonalát, mint a paragrafusok esavarmenetét követve.

Az esküdtszék hatás teatralis hatás, a kellő alkalommal fölidézett izgalmak, megilletődések, fölháborodások és drámai fordulatok kérdése. Ez a hatás azonban az esküdtszék teremben még komplikáltabb, mint a színpadon. A színpadi hatás mozgatója egy ember: a szerző, aki a maga szempontja, a maga célja szerint csoportosítja az akció egymástánját. Az esküdtszék előtt azonban két ellentétes tényező: a vád és a védelem egymástól függetlenül, egymás utját keresztezve építi fel a maga hatásait. Eszköze mindakettőnek csupa színpadi eszköz: az anyag kellő beosztása, a koncepció helyes átgondolása, a hatások ekonomikus fokozása. A felesleges szó éppen úgy halála ennek az akciónak, mint a színpadnak: a felesleges szó unalma, hosszúságot, kellemetlen érzelmeket támaszt. Az esküdtszék teremben is csak az olyan szó van helyén, amelyik szigorú drámaiassággal a tárgyra tartozik, amelyik a maga helyén nyomós, tettel fölérvő Vádlottak kihallgatása tanu-vallomások, perbeszédék alatt ilyen versenyfutásban vetélkedik egymással a vád és a védelem, mialatt a maga akcióját építi, az ellentét hatása csak rejtett aknákkal fölrobbantja. A verdikt azután az érdektelen közönség elfogulatlanságának megmondja, hogy melyiknek a munkája sikerült jobban a főtárgyaláson, kiformalódott drámai anyagot a vád vagy a védelem tudta-e inkább a maga képére formálni? Hogyha a védőknek sikerül a deliktum rugóit kellően megmotiválni és emberileg érthetővé tenni, a verdikt mérlege az ő javukra billen. Ha azonban a vád ezt megzavarta, hogy ha az esküdtben kétely, érthetlenség vagy a bűncselekedet iránti undor, megvetés marad, hogy ha az esküdt lelke mélyén nem idéződik fel a kétely: „hasonló esetben hátha én is így tettem volna?” A vádnak van nyert ügye. Sőt ilyen esetben, hogyha az esküdt unszínpatikusnak, magától teljesen idegennek, érthetlenné éri a vádlott cselekedetét, a verdikt éppen úgy lehet tulszigoru, mint az ellenkező esetben tulságosan enyhe.

Különösen szembeötlő ez olyan esküdtszék főtárgyalásokon, amelyen — mint a Haverda-ügyben — a színpaddal közös ősemberi szenvedélyek játszanak szerepet. Bosszu, féltékenység, szerelem. A szabaddai főtárgyaláson a vád és védelem egyensúlya még nem balancirozódott ki kellőleg. Az én impressióm az volt, hogy a vád esélyei voltak erősebbek s ezt igazolni látszik egy esküdt kijelentése, aki azt mondotta, hogy az ismeretes pucselőtt, mely az egész főtárgyalást fölrobbantotta, az esküdtszék hangulata mind a

három vádlottal szemben kedvezőtlen volt. Sok tényező játszott közre ebben.

Szabadka ismerte az öreg Haverdánét, ismerte Haverda Mariskát. Akármilyen kevés rokonszenvet élvezett is az öreg asszony, Mariskának, az ünnepelelt társaságbeli leánynak sem tudták megbocsátani későbbi züllését. Kevésbé felejtették el a meggyilkoltat és jobban érezték az anyagyilkosság vádjának a súlyát.

S Szabadkán a védelem részéről is hibák történtek. Tulságos agresszivitásukkal abba a hibába estek a védők, mint a rossz színész, aki a művészi mérsékletről megfeledezve, tulságosan deklamál és ezért téveszti elea hatást. Szabadkán rossz volt az introdukcio: Jánossy tulságos bőbeszédűségével fárasztotta, bosszantotta az esküdteket, asszonyos siránkozásával szájalom helyett undort támasztott. A beismerő memoar figyelemre méltó irói készséggel és suggestiv erővel a vád álláspontját szolgálta s ilyen előkészítés után különös hangsúlyt nyert a Popper terhelő vallomása. Szegeden kedvezőbb volt ahelyett. Itt senki sem látta az anyját és lányát együtt, család megítségben, itt mindenki elfelejtette a megboldogultat, akinek már nem használt semmiféle itélet, mindenki csak a leányt látta, akinek egész ifju életéről van szó. Jánossy szűkszavabb volt s ezzel kevésbé siránkozó, a memoar felolvasása elmaradt, a Popper szavahihetőségét kétségbevonták s ezzel elhalványult a vád egész álláspontja, a bűnszövetkezés kétségtelensége, az anyagyilkosság szörnyűsége, a Jánossy előre megfontoltsága. A szegedi esküdtek a védelem szemüvegén keresztül látták a vádlottakat, három szenvedő embert, a törvény gyanujának üldözöttjeit. Látták a halkszavu, nagy, beszédes, könnyörgő kékszemű szép asszonyt, aki gyermekes tudatlansággal és könnyelműséggel viseli a szörnyű vád súlyát. Látták a lányt, akit fukar anyja világba üldöz, kökemény szívvel eltilt magától. A védők nagy taktikával nyomták előtérbe ezt a durva szavu, önző, gyilkosan kegyetlen vén asszonyt. Mennél több gyűlöletet ébresztettek Haverdáné iránt, annál több szimpatia ébredt a vádlottak iránt, míg végre az esküdtek Jánossyról is elfelejtették azt, hogy gyilkolt és nem a vérrel moeskolt bűnösöt látták benne, hanem a degenerált szerencsétlent, a szerelmes martirt.

A Szegeden lejátszott esküdtszék dráma hatásának ez a kulcsa.

Tudom, hogy a szegedi verdikt erős fegyver az esküdtszék ellenesek számára. Fogyatékos jogász érzéssel is lehetetlen be nem látni, hogy a Jánossy felmentése érzelmi momentumok erős elgalloppozása volt. Azonban, hogy ha ilyen hibák és elgalloppozások sürűbben történnek is,

„PANNONIA“-kávèház, Arpád-ut 48. szám.

Minden este 8 órától reggel 5 óráig **CSILLAG IZSÓ** 12 tagból álló kitünő zenekara hangversenyez.

■ Tulajdonos Kertész Ede. ■ Pontos és előzékeny kiszolgálás. ■ Telefon: 19-95. ■

mint ahogy történnek, nem szabad elfelejteni egyet: ha a jogi norma néha sérelmet is szenved, mindazok az esetek, amelyekben az esküdtzések ítélnek, többé-kevésbé kivételek a normális mérték alól. Főbenjáró bűnök rendszerint kivételes körülmények közt születnek, elkövetők a legtöbbször abnormis emberek, akik különösen súlyos nyomás, nehezen leküzdhető impulsus alatt cselekszenek.

A védőügyvédek és az ügyészek teatralis ügyeskedése sem végtelen. Művésztüknek határt szab a vád s a védelem rendelkezésre álló anyag, melyet sem elszikkasztani, sem meghamisítani nem lehet. A jus strictum — mely kevesebb tekintettel lehetne a kivételekre — valószínűleg több jusszicsmordot okozna, mint az esküdtzések, amelyek kivételes esetekre mindig alkalmilag és individualizálva csinálják meg a maguk kivételes törvényét, úgy, ahogy azt szívük és lelkiismeretük diktálja.

HIREK.

— **Házasság.** Vértés Béla ur f. hó 6-án d. u. 4 órakor vezeti oltárhoz az újpesti izr. imaházban Bauer Arankát, Bauer Hermann polgártársunk kedves leányát.

— Az „**Újpesti Közművelődési Kör**” mult hó 26-án tartotta meg nagyszerű *bosnyák estélyét*. Hermann Antal és Major J. Gyula tanárok remek hangverseny keretében mutatták be Bosznia és Hercegovina kulturáját és zenéjét. Az estély fénypontja Naibert Aranka operaénekesnő művészi dalelőadása volt, mellette ifjabb Pacséri Odry Lehel és a pesti tanítóképző férfikara excellált. A hangversenyen feltűnően szép közönség jelent meg, melynek soraiban ott láttuk: Aczél Béláné, Aschner Lipótné, Brankovics Györgyné, Balassa Jenőné, Csermák Károlyné, Erdős Józsefné, Freund Vilmosné, Fuchs Samuné, Dr. Führer Simonné, Gömöri Jenőné, Hevesi Vilmosné, Kőrösi Lajosné, László Pálné, Lányi Ernőné. Dr. Lichtmann Mórné, Major J. Gyuláné, Münster Sándorné, Naibert Ágostné, Negyedi-Szabó Béláné, Dr. Oszmann Mórné, Postelberg Viktorné, Dr. Szücs Zsigmondné (Ócsa), Springer Károlyné, Schwarz Jakabné, Solti Gyuláné, Dr. Ugró Gyuláné, Vas Józsefné, Zák Alajosné urasszonyokat, valamint Acél Zsanka, Fuchs Olga, Gál Ilonka (Gyöngyös), László Lola és Erzi, Oszmann Margit, Naibert Aranka, Reichenfeld Józsa, Springer Mary, Solti Juliska és Varga Iduska kisasszonyokat. A hangversenyt kedélyes tánc követte. A rendezőség élén Vas József köri jegyző buzgókodott.

— **U. T. E. Bál.** Az Újpesti Torna Egyesület 100-as rendező-bizottsága, a mely hétről-hétre állandó permanenciában van, már az utolsó intézkedéseit is megtette a március hó 12-én este 8 órakor a Közművelődési Kör összes helyiségeiben megtartandó sétatangversenynyel egybekötött multság sikere érdekében. Az a nagyfoku érdeklődés, amely a multság iránt már eddig is mutatkozott, arra kényszerítette az U. T. E. Elnökségét, hogy a Közművelődési Körben rendelkezésére álló nagytermen kívül, még a mellette levő kisebb terem is berendezze táncra, míg a vacsorára a többi termekben és a Brück-kávéház termeiben is felterített. Az Elnökség felkéri t. tagjait, akiknél jegyek elárúsítás céljából vannak, azok csütörtök este 8 órakor a Széchényi-kávéházban számoljanak le.

— **Szimfonikusok Újpesten.** Ismét egy élvezetes estében lesz része az újpesti zenekedvelő közönségnek. F. hó 9-én este 8 órakor Kún László a Nemzeti Színház karnagya vezetése alatt a II-ik szimfoniai hangverseny fog lefolyni, mely — tekintve hogy a jegyek már jórészt elkelték az elsőnél is impozánsabbnak ígérkezik. Jegyek még válthatók Újpest város pénztáránál, a Közművelődési Körben és a dohánynagyteremben.

— **Mennyi zsidó van a világon.** Egy Londonban megjelenő zsidó évkönyv a következő érdekes számadatokat közli: Az egész világon 11,625.654 zsidó él, ebből 8,892.019 Európában. Az európai országok élén vezet Oroszország 5,082.342 zsidóval, Ausztriában 1,233.112, Magyarországon 851.378, Németországban 607.862, Törökországban 282.277, Romániában 250.000, Nagybritanniában 240.546, Hollandiában 103.000, Franciaországban 95.000 zsidó lakik és Spanyolországban, ahol a nagy zsidóüldözés előtt több százezer zsidó élt, jelenleg csak 4000 van közülük. Érdekes a nagyobb városok zsidó-lakosságának percentuálisítása. Vezet Jeruzsálem 55 százalékkal, következik Lodz 47.5 százalékkal, Odessza 33.75 százalék és Varsó 33.36 százalék. Ötödik helyen áll New-York (26.3 százalék), majd Budapest következik (23 százalék), Németországban Frankfurt vezet 8.15 százalékkal, Berlinben 4.85 százalék a zsidók aránya, Csikágóban 3.58 százalék, Hamburgban 2.34 százalék és Londonban 2.28, Párisban 2.07, Rómában 1.51 százalék. Legkevesebb a százalék Péterváron 0.83.

x **Bernstein Mór** lapunk utolsó oldalán levő hirdetése óriási feltűnést kelt.

x **Jó fizetéssel** felvétetik egy fiatal rőfös- és rövidáru segéd, ki a női konfekcióban is teljesen jártas. Bemutakozás személyesen Pollák Lipót cégnél Erzsébetfalva, Soroksári-ut 15.

x **Putzer Müncheni sörcsarnok** lapunk mai számában megjelenő hirdetésére felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

x **Eilensfeld és Búza** céget ki nem ismeri, keresse meg lapunk hirdetési rovatában.

Felelős szerkesztő: Dr. Wárady Pál.

Főmunkatárs és kiadóh. főnök: Feiner László.

Telefon 72—25.

NYILT-TÉR

E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A nagyérdemű közönséghez!

A legmélyebb tisztelettel értesítek mindenkit, hogy a mai napon az Árpád-uti „Pannonia”-kávéházamat átadtam.

Ebből kifolyólag kötelességemnek tartom, hogy kedves vendégeimnek és jóakaróimnak, kik engem ezen két évtized alatt támogatva — s talán nem vagyok túl szerénytelen, ha azt mondom, hogy — szeretetükkel megajándékoztak, ez uton mondjak hálás köszönetet.

Még csak azt kérem szeretett ismerőseimtől, hogy tartsanak meg kedves emlékükből, éppen úgy, mint ahogy én és kedves nőm is mindenkor hálással fogunk gondolni Önökre.

Ujpest, 1910 március 2.

Kiváló tisztelettel

Feldmann József és neje.

Értesítés!

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy a mai napon, Újpest, Árpád-ut 48. sz. alatti „Pannonia”-kávéházamat megvettem.

Midőn erről tisztelettel bátorkodom értesíteni a n. é. közönséget, egyuttal kérném becses támogatásukat annyival inkább is, mivel igen tisztelt Elődömhöz s annak jó hírnevéhez méltó módon, vezetve az üzletet, iparkodni fogok minden tekintetben becses megelégedésüket kiérdemelni.

Kelt Újpest, 1910 március 2.

Kiváló tisztelettel

Kertész Ede

a „Pannonia”-kávéház tulajdonosa.

Ezelőtt Feldmann József.

Eichel Testvérek

óra- és ékszeráruháza

Ujpesten, Árpád-ut és Kemény Gusztáv-utca sarok.

Arany és ezüst órák fali és álló órák. ✿ Valódi ékszerek. ✿ Arany és ezüst láncok, gyűrűk, fülbevalók. Mindennemű javítások jutányos árak mellett 3 évi jótállással elfogadtatnak. Tessék e lapra hivatkozni.

Ha Budapestre megy,

keresse fel

PUTZER

müncheni Hofbräu sörcsarnokát
VI., Teréz-körut 20. szám.

Müncheni
Hofbräu

Dreher
Koronasör

Elsőrendű magyar konyha!

Fontos ! Fontos ! Fontos !

Pontos ! Pontos ! Pontos !

**Eilensfeld
és Búza**

mérlegkészítő és
lakatos - műhelye

Ujpest, Váci-ut 14. sz. alatt.

Elvállalnak mérlegkészítést, javítást, át-
helyezést, hitelesítést és súlyjavításokat,
ezenkívül mindennemű lakatos áruk készi-
tését s javítását, azonnal és legolcsóbb
árak mellett. Mindennemű mérlegek, réz-,
vassúlyok és űrmértékek állandóanraktáron

ROYAL ORFEUM

Erzsébet-körut 31. Telefon: 110—22.

Minden este 8 órakor:

A szenzációs márciusi műsor!

Éjjel 12 órakor a ragyogó tükörteremben **ROYAL-
CABARET.** — Ének- és táncelőadás. — Keringő-
verseny. — Cigányzene reggel 5 óráig.

**BUDAPESTI CABARET
BONBONNIERE**

Teréz-körut 26. :: Telefon: 52—88.

Teljesen új márciusi műsor.

Kezdeté fél 9 órakor.

Minden vásár- és ünnepnap délután 4 órakor
1 és 2 koronás helyárak.

Pincehelyiség

szép nagy, világos, bármi
célra alkalmas, májusra

■ **kiadó.** ■

Bövebbet Uj-utca I. sz. alatt.

A kar Ön házat venni
kar Ön házat eladni
kar Ön telket venni
kar Ön telket eladni
kar Ön olcsó pénzt

forduljon bizalommal

Kolman J. Gyula

ingatlan és jelzálog forgalmi irodájához

Ujpest, Árpád-ut 53. sz.

■ **ÖRÖKBÉRES** ■

Telkek

■ **MEGVÁLTÁSA.** ■

Több telektulajdonosnak méltánylást érdemlő irásos kérelme folytán az örökbéres telkek megváltására az elmúlt 1909-ik évben adott kedvezmény — a jószágkormányzóság részéről — folyó évi június hó végéig meghosszabbított, oly kikötéssel azonban, hogy későbbi kedvezmények iránti kérvények között sem fognak többé figyelembe vétetni.

A kedvezményes megváltásra nyomban megállapított időn belül a megváltások minden további várakozás és késedelem nélkül eszközölhetők alulirt hivatalnál hétköznapokon a délelőtti órákban, amikor egyuttal a megváltással összefüggő ügyekben az érdeklődők felvilágosítást is kaphatnak.

Gróf Károlyi László

telekeladási pénztára. Ujpest, József-u. 26.

Unger Márton és Fia

csatorna és pöcegödör
tisztítási vállalkozók

Ujpest, Nyár-utca 19. sz.

Elvállalnak mindennemű csatorna- és pöcegödör tisztításokat a legjutányosabb feltételek mellett, teljes felelősséggel.

Tanonc.

Jó házból való fiu
fizetéssel, vagy ellá-
tással felvétetik ::

a Szabadság-nyomdában.

KERÉKPÁR

Sport uraknak.

VARRÓGÉP

Munka hölgyeknek.

GRAMOFON

Szórakozás a családnak.

Kellner József, mechanikai gépműhelye

Ujpest, József-utca 64. szám.

Mindenkinek rendelkezésére áll, kinek kerékpárra, varrógépre, vagy azok javítására szüksége van. A modern követelmények szerint minden átalakítás, új alkatrészek pótlása, nikkelezés, zománcolás amerikai módszer szerint, felelősség mellett.

Hanglemezekben a legújabb darabokból nagy választék.

Csengettyű és házi-telefon felszereléseket terv szerint, igen előnyös feltételek mellett vállal s jó karbantartását olcsó pályán teljesíti. — Varrógép alkatrészek és tűk gyári árban. — Aki pontos, jó és szolid munkát kíván, az bizalommal forduljon hozzám. — Telefon: 168—16.

Tisztelettel **Kellner József**, mechanikus,

!! FIGYELEM !!

PÉNZKÖLCSÖNÖK

JELZÁLOGKÖLCSÖN 4°/_o, 4^{1/2}^o/_o és 5°/_o amortizációra, KONVERTÁLÁS, SZEMÉLYHITEL (bankpénz 1—2 kezességgel, magánpénz kezességgel), ÖRÖKSÉGEK — vétel, VÁLLALATOK finanszírozása, — RÉSZVÉNYTÁRSASÁGOK ALAPÍTÁSA, FIZETÉSKÉPTELEN KERESKEDŐK KI-EGYEZTETÉSE, valamint

ADÁS-VÉTEL.

Birtokok, házak, gyárak, üzletek, kávéházak, szállodák, vállalatok eladását :: vagy vételét gyorsan és külsőn ::

ADLER ÉS SINGER

Általános Forgalmi Vállalat Betéti Társaság
Budapest, József-körút 21.

Ne vásároljon részletre s
ne vegyen gondot a fejére
amidőn

25 koronáért

egy igen elegáns szabású

férfiöltönyt vagy
felöltőt rendelhet

WINKLER VILMOS

szabómesternél

Ujpest, Árpád-ut 8. szám.

Kitűnő angol, francia és honi szövetekből készített remek szabású öltönyei, felöltői mindenütt dicséretet nyernek.
Pártoljuk a honi s a helyi ipart!

■ ■ ■
KIADÓ, azonnal egy 2, 3 és 5 szobás lakás valamint egy magános ház. Cim a kiadóban.

Szén ■ Kocsz

Szobafűtéshez Csépléshez Gyári-üzemhez olcsón és pontosan szállít elsőrendű fűtőanyagot **Fleischer és Bolgár** cég Budapest, V., Akadémia-u. 11. sz. a „Bielitz Bialaer Escompte und Wechsler-Bank“ szénesztályának magyarországi központi elárúsító irodája. Telefon 150—49.

Anthracit ■ Kovácsszén**Háztulajdonosok**

figyelmébe!

Schick Adolf

bádogos-mester

Ujpest, Árpád-ut 64. sz.

Háztetők fedését, csatornák készítését és felszerelését, bádog-dízmunkákat, valamint összes e szakmába vágó munkákat és javításokat jutányos árban vállal.

Van szerencsénk ezennel beszes tudomására hozni, hogy UJPESTEN főügynökséget szerveztünk. E főügynökségünk képviselőjére az

**Ujpestvidéki takarékpénztár
részvénytársaságát**

nyertük meg, amely pénzügyet a főügynökség cégét oda kirendelt titkárukkal Pártos Dezső úrral együtt fogja jegyezni.

Tisztelettel kérjük, hogy erről tudomást venni és fentjelzett képviselőtünket szíves támogatásában részesítve, becses megbízásaival minél gyakrabban megtisztelni méltóztassék.

Teljes tisztelettel

Fonciére, Pesti biztosító-intézet.

Óvadékképes
elárúsító dohánytözsdebe felvétetik.
Cim a kiadóban.

ELADÓ VENDÉGLŐ.**Jól bevezetett**

és előkelő vendégektől látogatott jó forgalmu vendéglő, (sarok-üzlet) jutányos árban :: eladó. ::

— Bővebbet a kiadóhivatalban. —

1000 gyermek közül 999

könyvet szeretne újévre ajándékolni kapni. — Miért ne lepné meg ön is kedvencét egy jó könyvvel, mikor aránylag sokkal kevesebbe kerül, mint más és mégis a legnagyobb örömet szerzi vele. Kérje

ujévi könyvjegyzékemet

és hasonlítsa össze bármely fővárosi könyvkereskedés jegyzékével, meggyőződhetik róla, mennyivel előnyösebb ha ebbeli szükségletét nálam szerzi be.

BRAUN HERMAN

könyvkereskedése

Ujpest, Árpád-ut 37. (0-utca sarok.)

Mátyásy Gusztáv

aranyműves.

Ujpest, Árpád-ut 40.

(a volt Czukrázsda helyiség.)

Javításokat a legolcsóbban szakszerűen elkészíti.

„Szandrik“ ezüstdísz tárgyak és evőkészletek.

:: Legnagyobb választékban. ::

Kérelem!

Ezúton hívjuk fel a velünk bármiféle összeköttetésben levő igen tisztelt üzletfeleinket és t. előfizetőinket, hogy a részünkre járó bármiféle díjat bárkinek is — csakis nyomtatott és saját bélyegzőnkkel ellátott nyugta ellenében szíveskedjenek kiszolgáltatni.

Mély tisztelettel:

A „Szabadság“-nyomda és az „Ujpest“ kiadóhivatala.

Ki a virágot szereti, rossz ember nem lehet!

Különleges csokrok lakodalmak, egyletek és körök, valamint színházi estélyek részére. Élő- és művirág koszorúk, szoba és dísznövények, virágzó eserepnövények

Ifj. Wekinger Józsefné kertészetében és virágkereskedésében ::

Ujpest, István-tér. (Fuchs Testvérek üzlete mellett)

20 százalékkal olcsóbbak, mint bárhol

és sokkal szebb kiállításuk, mint a fővárosban beszerzettek.

Disz- és gyászkoszorúk 8 koronától feljebb.A címre tessék figyelni! Nem István-ut, hanem **István-tér.**

Hendl Salamon

fa- és szénkereskedőnél

UJPEST, ÁRPÁD-UT 39. (Saját ház).

Hol kitűnő minőségű porosz
kőszent és száraz fát kap
rendkívül olcsó áron, pontos
mértékben és házhoz szállítva.
Mész, cement, gipsz nagyban
és kicsinyben. ::

Weisz Adolf

fa- és csont esztergályos-műhelye
Ujpest, István-ut 1. szám.

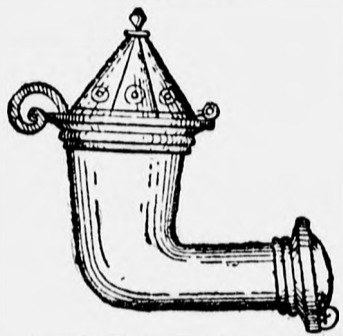
Elvállal e szakmába vágó összes munkát jutányos árák mellett.

Disztárgyak.

Dohányzó
készletek.

Pipák, pipa-
szárazak.

Borosztán
készletek.

Tekebabák.

Tekegolyók

Bútorrészek.

Függöny-
tartók stb.

Annak, a ki nem tudja!

Uri és női divatáru üzletem-
ben legolcsóbban szerezheti be
szükségletét férfi és női kel-
mékben, angol uri kalapokban,
ingek, zsebkendők, harisnyák,
függöny, terítők, damaszt áruk,
szabó kellékek, kézimunkák
:: stb. cikkekben. ::

Férfi és női kelengyék 300 koronától feljebb.

HARASZTHY KÁLMÁN

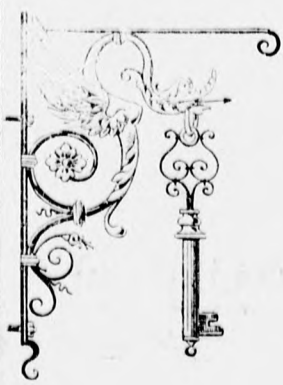
Tisztelettel

uri és női divatáruháza

UJPEST, ÁRPÁD-UT 24. SZÁM.

HUBER ÁRMIN

lakatos és kútmester :: Ujpest, József-utca 64. sz.

Készít e szak-
mába vágó mun-
kákat mérsékelt
díjazás mellett.

Elvállal légszesz
vizvezeték, ku-
tak szakszerű
berendezését ju-
tányos árban.
Terv és költség-
vetés ingyen.

WEISZ LIPÓT NŐI SZABÓ

Illek Vince-utca 8. sz. (ezelőtt Kis Deák-utca).

Angol és francia szabóság. — Mértékve-
vést és szabászatot legújabb módszer sze-
rint tanít. — Két havi kiképzés.

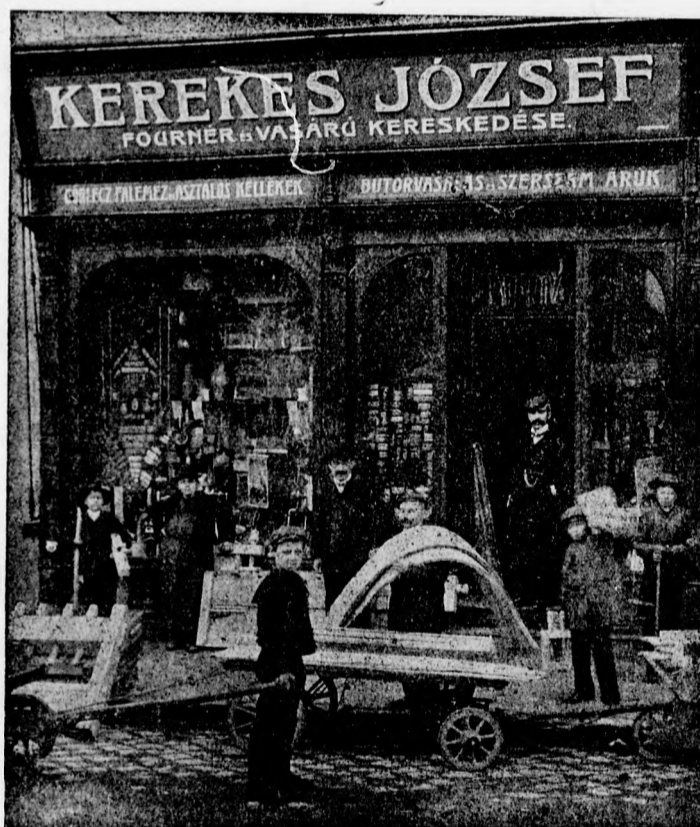
Ifj. Erker András utóda LAMPL SIMON

festéknagykereskedő

Ujpest, Árpád-ut 54. szám.

Alapítotott 1875. évben.

Ajánlom dusan felszerelt raktáromon lévő finom olajfestékek,
hengeren öröve finom festékek. Padló festék különlegességek „Pilla-
nat” padlófen maz, gyorsan szárad, fényét állandóan tartja, szagtalan.
Parket paszták és beeresztő, parket kefe tiszta sörté, kencék, lakkok
és mázak, garantált tiszta áru. Marx-féle zománc (Email-festék) fürdő-
kádek és kerli butorok részére. Eszetek, korongkefék, meszelők első-
rangú sörtéből, összes háztartási cikkek nagy választékban. Művészeti
olajfestékek, Czettak és festővászon. Melocco-cement fórákta, gipsz
nagyban eladás.

KEREKES JÓZSEF

különlegességi üzlet

Ujpesten, az István 16. sz.

Faragászati, sajtolt és faagált butó díszek és betétek. Esztergályos áruk
minden kivételben. Gőrékek, széklészek, bel- és külföldi, valamint tengeren-
:: tül fournerok, deszkák és padlók. — Feszek, fénymaz és eszetek. ::
Szerszámok és különlegességek. Asztalos és lombfűrészeti szerszámok.
Saját készítményű butor-vasalások, butorzárazak, továbbá divatos butor dísz-
:: veretek nagy választékban. Nagy raktár márvány árukban. ::

Hirdetéseket felvesz a kiadó-
:: hivatal.

Mi megy gyorsabban a villámnál?

A HIR!!

A hir szárnyain jutott el minden házba, palotába, úgy mint kunyhóba, hogy

Bernstein Mór

cipő-üzletében, Arpád-uton (Apponyi-u. sarok)

Egy nagy waggon női-, férfi- és gyermek-cipő érkezett meg. **Magyar mes-
terek remeklése.** Ha van cipője, de nincs pénze, akkor is érdemes

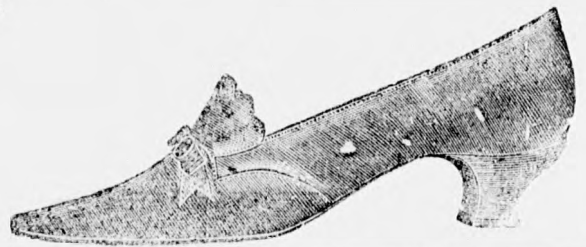
önnek megnézni Bernstein Mór
cipő-üzletének kirakatát.

Remek minőség!

Nagyszerű kiállítás!

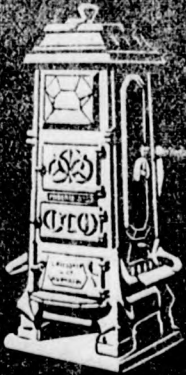
Bámulatos olcsó árak!

Riessner Kályhák

Phönix-
folytonégők

Egészségi szempontból
legkitünőbb rendszer.
Eredeti biztonsági szabályzóval.
Gázkiömlések és robbanások
kizárva.

Pluto

az új rendszer.

A fűtési szakma terén éveken
át tartott tanulmányozások
hímgasló eredménye

Fortuna

Egyszeri betüzeléssel egész télen keresztül
égnek, miáltal jelentékeny tüzelőanyag meg-
takarítás éretik el. A meleget alul adják ki!

Mindenféle rendszerű

Meidinger- és

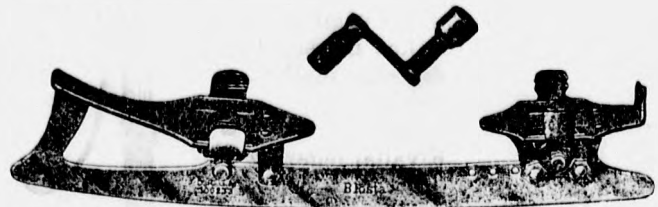
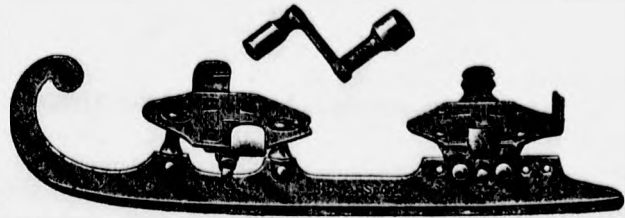
öntöttvas szénkályhák,
takaré- és asztali tűz-
helyek és ezek alkat-
részei

nagy választékban.

Látható tűz! Legpontosabb szabályzás!

Vas- és vasárúk, náztartási cikkek és gépek, elsörendü minőségű fürdőkádak, épület- és butor-
vasalások, mindenféle szerszámok, konyhaedények, valamint töltények és töltényhüvelyek, gyermek-szánok,
stb. legolcsóbban beszerezhetők:

TURNAY és RESCH

vaskereskedésében, Arpád-ut 60.

„Szabadság“ könyvnyomda Ujpest, Tavasz-utca 1.